

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički fakultet / Mihaila Lalića br.1, 20000 Podgorica

Tel: 020 206 710 Fax: 020 206 712 Mail: extension-pg@t-com.me

Zaštita voćaka u narednom periodu

Duži kišni period praćen dnevnim temperaturama ispod 20°C predstavljao je idealne uslove za pojavu i ostvarivanje primarne zaraze najčešćih bolesti koje se javljaju na jabučastom i koštičavom voću u ovom vegetacionom periodu.

Da bi voćari sačuvali rod i mlade plodove koji su sačuvani od niskih temperatura krajem mjeseca aprila, posebnu pažnju moraju posvetiti zaštiti ovih voćnih vrsti od bolesti, prije svega, čađave krastavosti (prouzrokovatelj: *Venturia inaequalis*), naročito iz razloga što i u prvoj dekadi maja najčešće imamo nestabilne vremenske prilike sa obiljem padavina koje i dalje pogoduju ostvarenju primarnih infekcija ovog patogena.

U našim uslovima gajenja ova bolest redovno se javlja i može se reći da je prisutna na svakom stablu jabuke. Simptomi se mogu ispoljiti na svim zeljastim djelovima jabuke, a najznačajniji su na cvjetovima, plodovima i listovima. Simptomi na listovima mogu biti u vidu jasno definisanih, okruglastih, somotastih pjega ili su to pjege bez jasno definisane ivice koje mogu pokriti veći dio lista. Plodovi mogu biti zaraženi od zametanja do berbe. Simptomi na njima su, takođe, u vidu pjega različitog oblika i veličine u okviru kojih sa porastom ploda tkivo puca.

Čađava krastavost – čađave pjege primjetne na listu i mladim plodovima jabuke

S obzirom na vremenske uslove koji pogoduju ostvarivanju zaraze, u zaštiti od krastavosti za preporuku je da se koriste sistemski fungicidi koji ispoljavaju odlično preventivno dejstvo ali pružaju zaštitu u kraćem vremenskom periodu i nakon ostvarene infekcije, uglavnom do 48 sati. Takvi preparati, koje smo i ranije preporučivali za zaštitu u periodu nakon cvjetanja, su: Score 250EC, Chorus 75WG, Zato 50WG, Stroby WG, Luna experience, Olimp 10 EW,... Ovi preparati ispoljavaju dejstvo i na pepelnicu (prouzrokoivač: *Podosphaera leucotricha*), drugu po značaju bolest jabuke.

Pepelnica jabuke

U ovom periodu pažljivijim pregledom vrhova izbojaka mogu se primijetiti kolonije lisnih vaši. Ovi sićušni insekti hrane se sićušnim sokovima iz biljnih organa i na njima često obrazuju guste kolonije. Kao posljedica njihove ishrane najčešće dolazi do kovrdžanja lista, deformacije, obrazovanja gala i hloroze, te smanjenog porasta izbojaka ili cijelih biljaka. U slučaju jakog napada mlađe biljke se suše. Osim direktnih šteta, koje nastaju kao posljedica njihove ishrane, lisne vaši su značajne i kao prenosioci virusa.

Suzbijanje treba vršiti na samom početku formiranja kolonija. Za njihovo suzbijanje, može se primijeniti veliki broj kontaktnih i sistemskih insekticida: Fastac 10-EC, Decis 2,5-EC, Dimetogal, Malation E-50, ... Međutim iz razloga razvoja rezistentnosti na neke od pomenutih insekticida posljednjih godina za njihovo suzbijanje najviše se primjenjuju insekticidi iz grupe neonikotinoida: Actara 25-WG, Afinex 20 SP, Calypso 480-SC, Confidor 200-SL, ... Navedeni insekticidi su širokog spektra dejstva pa će osim lisnih vaši suzbiti i znatan broj drugih štetočina na voću.

Početak formiranja kolonije lisnih vaši na vrhu izbojka jabuke

Iako će ove godine rod koštičavog voća biti značajno smanjen u odnosu na očekivani, ne znači da koštičave voćne vrste ne treba dalje štiti. Prohladno i vlažno vrijeme pogoduje razvoju i za njih specifičnih bolesti kakve su bolesti tipa pjegavosti i šupljikavosti lišća, rđe,...Stoga, kad su koštičave voćne vrste u pitanju, treba odraditi najosnovniju zaštitu nekim od preventivnih fungicida, kakvi su: Dithane M-45, Captan WP-50, Folpan WP-50, Antracol WP-70,... uz dodatak nekog navedenog insekticida protiv lisnih vaši i drugih štetočina.

Ista kombinacija preparata preporučuje se za zaštitu izbojaka maline od bolesti i štetočina. Oni malinari koji su tokom prethodne godine imali problem sa grinjama na listu maline, već sada bi trebali da urade tretman nekim od akaricida kakvi su Abastate ili Envidor 240-SC.

Simptomi prisustva eriofidnih grinja na listu maline

**Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji
Regionalni centar Berane**